

“TRUNG VỚI NƯỚC, HIẾU VỚI DÂN” - MỘT SÁNG TẠO ĐỘC ĐÁO CỦA TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG XÂY DỰNG QUÂN ĐỘI

■ THƯỢNG TÁ. NGUYỄN VĂN TÙNG (*)

Một trong những tư tưởng nhân văn đặc sắc trong di sản tư tưởng quân sự của Chủ tịch Hồ Chí Minh là tư tưởng về xây dựng bản chất giai cấp của quân đội kiểu mới - quân đội nhân dân cách mạng của dân, do dân, vì dân luôn “trung với nước, hiếu với dân”. Đây là nét độc đáo và sáng tạo trong xây dựng bản chất quân đội kiểu mới của Chủ tịch Hồ Chí Minh; là tư tưởng chỉ đạo, xuyên suốt toàn bộ quá trình xây dựng, bồi dưỡng bản chất, truyền thống quân đội của Người; là một trong những yếu tố quan trọng, quyết định sự trưởng thành, sức mạnh chiến đấu và chiến thắng của quân đội ta ở mọi giai đoạn cách mạng.

Về lý luận, trước hết, đây là sự vận dụng và phát triển sáng tạo học thuyết Mác - Lê-nin về bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa (XHCN) và xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng, về tính giai cấp của quân đội và xây dựng bản chất giai cấp của quân đội. Đây là loại hình quân đội kiểu mới phù hợp với điều kiện Việt Nam, quân đội mang tính nhân dân cách mạng, quân đội XHCN mang bản chất giai cấp công nhân, quân đội của dân, do dân, vì dân, phục vụ lợi ích của nhân dân lao động. Quân đội đó hoàn toàn khác về chất so với quân đội của các giai cấp khác. Nếu xét về bản chất giai cấp thì điều này hoàn toàn phù hợp với quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lê-nin, phù hợp với đặc thù Việt Nam, một dân tộc phương Đông, đất không rộng, người không đông, lạc hậu về kinh tế nhưng phải đối phó với kẻ thù lớn hơn gấp nhiều lần, luôn phải “lấy nhỏ

thắng lớn, lấy ít địch nhiều”. Vì thế, nếu không dựa vào dân, không phát huy sức mạnh tổng hợp của nhân dân sẽ không bảo vệ được đất nước trước họa xâm lăng; lịch sử thất bại trong quá trình giữ nước của các triều đại phong kiến Việt Nam đã chứng minh điều này. Trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lê-nin, vận dụng, kế thừa đặc điểm truyền thống dân tộc, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đưa nội dung mới vào quan niệm tính nhân dân cách mạng, luôn đặt nhân dân lên trên hết. Người luôn coi sự thống nhất giữa tính nhân dân, tính cách mạng không chỉ là phương pháp luận mà chủ yếu là một nội dung chiến lược trong xây dựng quân đội kiểu mới, không chỉ là vấn đề quân sự mà còn quan hệ đến sự thành bại của cách mạng. Từ quan điểm đúng đắn trên, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đặt quan điểm nhân dân cách mạng là quan điểm mang tính bao trùm xuyên suốt trong quá trình chỉ đạo bồi dưỡng, xây dựng bản chất giai cấp cho quân đội. Trong mọi thời điểm cách mạng, Người luôn căn dặn: “Quân đội ta là quân đội của nhân dân. Nghĩa là con em ruột thịt của nhân dân. Đánh giặc để tranh lại độc lập thống nhất cho tổ quốc, để bảo vệ tự do hạnh phúc của nhân dân. Ngoài lợi ích của nhân dân, quân đội ta không còn lợi ích nào khác^(*)”. Như vậy, bản chất giai cấp công nhân được hoà quyện nhuần nhuyễn trong tính nhân dân cách mạng, thông qua mục tiêu lý tưởng chiến đấu của quân đội và được biểu hiện ở giá trị nhân văn sâu sắc của quân đội kiểu mới. Đây là nét độc đáo, sáng tạo trong vận dụng lý luận chủ nghĩa Mác - Lê-nin, kế thừa truyền thống dân tộc vào xây dựng bản chất giai cấp của quân đội kiểu mới, phản ánh tính nhân văn đặc sắc trong

(*) Học viện Chính trị Quân sự

di sản tư tưởng quân sự Hồ Chí Minh.

Thứ hai, trên cơ sở lý luận Mác - Lê-nin, kế thừa truyền thống dân tộc, xuất phát từ vị trí vai trò của cán bộ, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã vận dụng và phát triển đến đỉnh cao tinh hoa văn hoá phương Đông vào xây dựng bản chất giai cấp của quân đội và giáo dục rèn luyện đội ngũ cán bộ quân đội, cụ thể hoá quan điểm nhân dân cách mạng bằng tư tưởng “trung với nước, hiếu với dân”.

Trong hệ thống triết học và văn hoá phương Đông thì tư tưởng Nho giáo có ảnh hưởng sâu sắc nhất đến tư tưởng Chủ tịch Hồ Chí Minh; đồng thời là cơ sở trực tiếp để Người kế thừa, vận dụng trong xây dựng bản chất giai cấp của quân đội cũng như xây dựng, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quân đội.

Kế thừa, tiếp thu những nét tinh túy nhất của Nho giáo trong mối quan hệ biện chứng giữa con người với gia đình và xã hội, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã vận dụng một cách sáng tạo vào quá trình xây dựng quân đội, mà trước hết là bồi dưỡng, giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ quân đội trong điều kiện lịch sử mới. Triết lý “trung với vua, hiếu với cha mẹ” trong luân lý nho giáo thời phong kiến đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh phát triển sáng tạo, nâng lên đến đỉnh cao thành “trung với nước, hiếu với dân” trong phương châm chỉ đạo xây dựng quân đội nhân dân cách mạng, xây dựng nhà trường quân sự và bồi dưỡng rèn luyện đội ngũ cán bộ quân đội thời đại mới.

Như vậy, xét về nguồn gốc lý luận “trung với nước, hiếu với dân” là kết quả của sự kế thừa, vận dụng và phát triển sáng tạo phương pháp luận mác-xít, nét tinh túy trong tư tưởng nho giáo vào đặc thù dân tộc Việt Nam; là kết tinh truyền thống tốt đẹp hàng nghìn năm của dân tộc ta; là sự khái quát, cô đọng nhất bản chất cách mạng của Quân đội nhân dân Việt Nam, mà cuộc đời Chủ tịch Hồ Chí Minh là sự tập trung và thể hiện sáng ngời tinh hoa ấy. “Trung với nước, hiếu với dân” trở thành niềm tự hào, nguồn gốc sức mạnh, động lực tinh thần tạo nên mọi chiến thắng, xây dựng nên bản chất, truyền thống quân đội.

Về thực tiễn, quá trình xây dựng quân đội cũng như xây dựng nhà trường quân sự, bồi dưỡng rèn luyện đội ngũ cán bộ quân đội, Chủ

tịch Hồ Chí Minh thường xuyên quan tâm chăm lo giáo dục xây dựng bản chất nhân dân cách mạng, bồi dưỡng, thấm nhuần sâu sắc tư tưởng “trung với nước, hiếu với dân” cho quân đội, mà trước hết cho đội ngũ cán bộ quân đội, coi đó là nội dung cốt lõi nhất trong phẩm chất, nhân cách, đạo đức cách mạng của người cán bộ. Đây là cơ sở, nguồn gốc sức mạnh, là một điều kiện có ý nghĩa quyết định làm nên mọi chiến thắng của quân đội. Quan điểm nhân dân cách mạng và tư tưởng “trung với nước, hiếu với dân” trở thành sợi chỉ đỏ xuyên suốt toàn bộ quá trình lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng quân đội, nhà trường quân đội và bồi dưỡng rèn luyện đội ngũ cán bộ quân đội của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Trong thực tiễn cách mạng, thấy rõ vị trí, vai trò quan trọng của cán bộ, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm việc chăm lo giáo dục, huấn luyện, đào tạo đội ngũ cán bộ của lực lượng vũ trang. Trường đào tạo cán bộ đầu tiên của quân đội được thành lập ngày 15/4/1945, mở ra bước ngoặt mới trong quá trình xây dựng, bồi dưỡng bản chất giai cấp, quan điểm nhân dân cho quân đội và đội ngũ cán bộ quân đội.

Ngay sau khi mở trường bảy tháng, khi đến thăm và dự lễ bế giảng khoá 5 (tháng 11/1945), Người đã căn dặn: “Anh em phải làm sao cho dân yêu, dân mến. Phải nhớ rằng dân là chủ, dân như nước, mình như cá. Lực lượng bao nhiêu là ở dân hết. Phải làm sao cho dân mến, khi sắp tới thì dân mong, khi đi thì dân tiếc, chớ vác mặt làm quan cách mạng cho dân ghét, dân không ủng hộ”⁽²⁾. Nhờ quán triệt và thấm nhuần sâu sắc lời dặn của Người trong quá trình thực hiện nhiệm vụ mà quân đội nói chung, nhà trường quân sự nói riêng luôn nhận được sự ủng hộ, giúp đỡ về mọi mặt của nhân dân; đồng thời xây dựng tốt mối đoàn kết “quân dân cá nước”, đặt nền móng ban đầu cho quá trình xây dựng truyền thống đoàn kết quân dân sau này. Đây là một trong những yếu tố rất quan trọng, góp phần quyết định đảm bảo cho quân đội luôn hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ. Ngày 26/5/1946, khi đến dự lễ khai giảng khoá 8 (Khoá 1, Võ bị Trần Quốc Tuấn) khoá dài hạn đầu tiên, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tận tay trao tặng nhà trường lá cờ thêu sáu chữ vàng: “Trung với nước, hiếu với dân”, đồng thời căn dặn cán bộ, học viên: “Trung với nước, hiếu

với dân là bốn phận thiêng liêng, một trách nhiệm nặng nề nhưng cũng là một vinh dự của người chiến sỹ trong đạo quân quốc gia đầu tiên của nước ta⁽³⁾.

Trao cờ và căn dặn “trung với nước, hiếu với dân”, Người muốn truyền tinh hoa đó cho nhà trường và trao trách nhiệm nặng nề, chỉ rõ vinh dự cao quý cho cán bộ, giáo viên và học viên là phải suốt đời vì dân mà học tập, chiến đấu và công tác. Trong thực tiễn, “trung với nước, hiếu với dân” đã trở thành mục tiêu lý tưởng cao quý, tình cảm, niềm tin cách mạng của các thế hệ cán bộ, chiến sỹ quân đội. Quá trình học tập, rèn luyện trong nhà trường các thế hệ học viên luôn được truyền thụ và thấm nhuần tư tưởng cao quý ấy của Người; khi ra trường vận dụng, phổ biến rộng rãi trong thực tiễn chiến đấu, công tác qua các thời kỳ cách mạng. Các cuộc kháng chiến đã tôi luyện bản lĩnh, chí khí “trung với nước, hiếu với dân” của các thế hệ cán bộ quân đội - lực lượng nòng cốt quyết định sự trưởng thành, sức mạnh chiến đấu và chiến thắng của quân đội. Chiến thắng oanh liệt của hai cuộc kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ là những bằng chứng lịch sử hùng hồn chứng minh cho sức mạnh vĩ đại của cả dân tộc, cho sự lớn mạnh, sức mạnh vô địch và khả năng chiến thắng bất kỳ kẻ thù xâm lược nào của một quân đội nhân dân cách mạng luôn “trung với nước, hiếu với dân”. Biết bao tấm gương của các anh hùng, liệt sỹ đã anh dũng hy sinh, cống hiến cả đời mình cho sự nghiệp cách mạng vì độc lập dân tộc để các thế hệ Việt Nam noi theo. Đó chính là biểu hiện cao nhất và chói sáng nhất cho tinh thần “trung với nước, hiếu với dân”; đồng thời góp phần xây đắp và tô thắm nên truyền thống “trung với nước, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu hy sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc vì chủ nghĩa xã hội, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng” của Quân đội nhân dân Việt Nam.

Trong giai đoạn cách mạng hiện nay, quân đội ta có nhiệm vụ hết sức nặng nề nhằm thực hiện chức năng của mình trong điều kiện, hoàn cảnh mới. Bởi vậy, hơn lúc nào hết, mọi cán bộ, chiến sỹ trong quân đội, cán bộ, giáo viên, học viên trong nhà trường quân đội phải luôn giữ vững và phát huy bản chất truyền thống “trung

với nước, hiếu với dân”; luôn xứng đáng là đội quân cách mạng, lực lượng chính trị tin cậy, lực lượng vũ trang sắc bén có sức chiến đấu cao, sẵn sàng đánh bại mọi âm mưu, thủ đoạn mới của kẻ thù, phấn đấu hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao; luôn thực sự là quân đội nhân dân cách mạng của dân, do dân, vì dân, xứng đáng với truyền thống “Bộ đội Cụ Hồ”, “trung với nước, hiếu với dân”.□

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh toàn tập, tập 6, NXB Chính trị Quốc gia, H.1996, Tr.426.

(2) Lịch sử Trường Sĩ quan Lục quân 1, Nxb Quân đội nhân dân, H.2005, Tr.36.

(3) Sđd, Tr.45.

Vinh Phúc chủ động khắc phục ...

(Tiếp theo trang 14)

Đảng về phát triển nông nghiệp, nông thôn nâng cao đời sống nông dân.

(4) Tiếp tục cải thiện môi trường đầu tư, môi trường sản xuất kinh doanh, thu hút mạnh các nguồn lực trong và ngoài nước, tập trung phát triển hệ thống kết cấu hạ tầng thiết yếu. Thực hiện tốt công tác bồi thường giải phóng mặt bằng, tập trung giải quyết đất dịch vụ, tái định cư và giải quyết việc làm cho nhân dân khu vực bị mất đất cho phát triển công nghiệp, dịch vụ và đô thị.

(5) Giữ vững ổn định chính trị, bảo đảm quốc phòng, an ninh, trật tự, an toàn xã hội. Tăng đầu tư cho an sinh xã hội; giải quyết có hiệu quả các vấn đề xã hội bức xúc, tai nạn giao thông, ô nhiễm môi trường.

(6) Tiếp tục cải cách hành chính; nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, chất lượng giáo dục đào tạo, chăm sóc sức khỏe và nâng cao đời sống vật chất tinh thần cho nhân dân, nhất là các xã nghèo. Tăng cường công tác phòng chống tham nhũng, giải quyết tốt các đơn thư khiếu nại, tố cáo; nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của bộ máy nhà nước.□